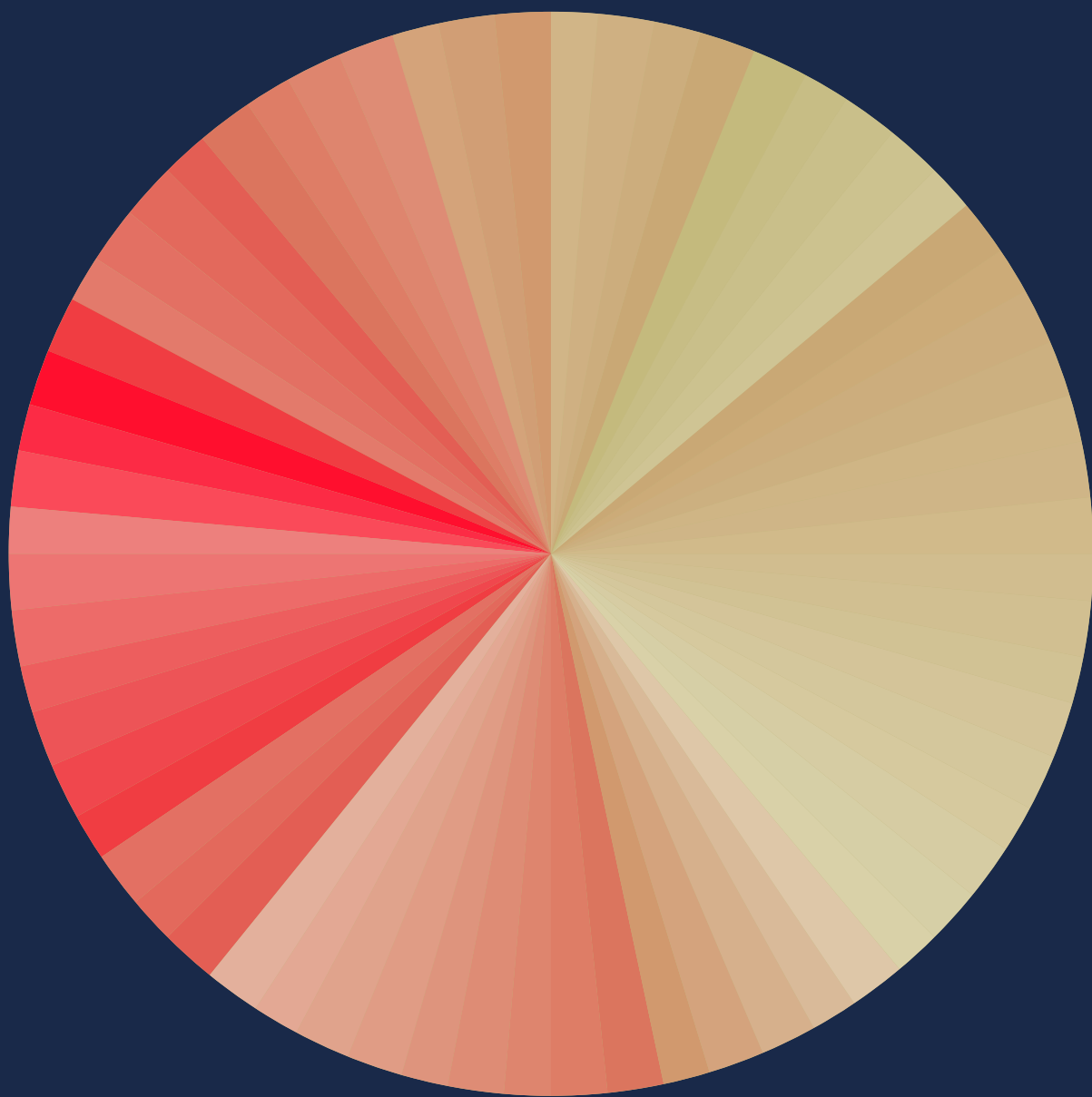

Cultuur visie

Voor schoten

2023
2026

Inleiding en ontstaan cultuurvisie

De Cultuurvisie Voorschoten 2023-2026, gemaakt in opdracht van gemeente Voorschoten, is het resultaat van ruim vijftig individuele gesprekken met culturele organisaties, makers, beleidsmakers, lokale smaakmakers en lokale politici. Na de gesprekken zijn er vijf online sessies georganiseerd op basis van verschillende thema's: Overheid & Cultuur, Cultuureducatie, Nieuwe Initiatieven & Kruisbestuiving, Culturele Faciliteiten & Vastgoed, Samenvatting & Eerste Conclusies. Alle gesprekspartners konden bij elke sessie vrijelijk aansluiten en van die mogelijkheid werd constructief gebruik gemaakt.

In de volgende stap zijn er acht stellingen geformuleerd die de Voorschotense cultuursector beschrijven. Deze stellingen zijn voorgelegd aan en aangescherpt door alle cultureel betrokkenen, relevante ambtenaren en bestuurders. Na gevonden consensus over de stellingen kon het echte schrijfwerk beginnen en het resultaat ligt nu voor u. De cultuurvisie is een uitwerking van de stellingen en de retorische opbouw van die stellingen is te vergelijken met in- en uitzoomen op de Voorschotense culturele sector.

Het college heeft expliciet gevraagd om een proces en een daaruit volgend document dat de brede consensus zoekt en minder onderhevig is aan de grillen van denken op de korte termijn, wat vaak in (lokale) politiek de realiteit is. Dit schrijven is daarom geen nota, maar een visie. Het is een fundament voor toekomstig concreet beleid. Aan de hand van dit stuk kunnen voor een afgebakende periode doelen opgesteld worden, vergezeld van een uitvoeringsagenda. Aan te raden is om daartoe te komen door gebruik te maken van de verbindingen die reeds zijn gelegd in de vorm van werkgroepen en themasessies wellicht onder regie van een van de bestaande culturele organisaties, bottom up dus. Zo blijft beleid actueel, breed gedragen en wordt een kloof tussen burger en overheid waar mogelijk voorkomen.

Deze visie is, net als de cultuursector zelf, het resultaat van gezamenlijk denkwerk en veel vrijwillige inzet. Het is een visie die boven politieke kleur staat, in de volle breedte van de sector gedragen wordt en wellicht de aanleiding is voor nieuwe verbindingen, ideeën, initiatieven en samenwerkingen in de toekomst.

Woord van dank

Graag wil ik iedereen hartelijk bedanken voor de betrokkenheid en de constructieve samenwerking. In het proces heb ik kennis mogen maken met ontzettend veel toegewijde en enthousiaste Voorschotenaren die zich ieder op eigen wijze keihard inzetten voor hun gemeenschap. Voorschoten heeft zich voor mij onthuld als een levendig dorp met een zeer rijk cultureel aanbod voor jong en oud. Ik hoop dan ook van harte dat deze visie waar we samen toe zijn gekomen in de toekomst kan bijdragen aan dat stevige fundament.

Hartelijk dank voor de betrokkenheid en gastvrijheid in het mooie en rijke Voorschoten!

Met vriendelijke groet,

Guido Marchena

Met medewerking van
Maaïke Botden en Elly Jousma
vormgeving door Ankie Stoutjesdijk

Dank aan alle gesprekspartners en politieke partijen in de gemeenteraad:

Gemeente Voorschoten | Wethouders en ambtenaren | De Cultuurfabriek | Museum Voorschoten | Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar | Kasteel Duivenvoorde | Stichting Oud Woelwijck | Stichting Jong Professional Jazz | Voorschoten-Wassenaar Marketing | Sinfonietta Voorschoten | Kunstgenootschap Vlietstreek | Laurentius Voorschoten | Filmtheater | Harmonie Voorschoten | Cultuureducatiegroep | Voorschotense Kunstkring | Voorschotens Kamerkoor | Exultate Deo | Weekend van Voorschoten | Toneelgroep Voorschoten | The Broken Consort | Oranjevereniging | Theaterplaats | Paardenmarkt | Huize Bijdorp | Gallery Sorelle Sciarone | Stichting Spuit 41 | Theatertherapeut Marlies Greve | Kruispuntkerk | Sportcoördinator Voorschoten | ONS Voorschoten | VVD Voorschoten | GroenLinks Voorschoten | Voorschoten Lokaal Sterk | CDA Voorschoten | D66 Voorschoten | SP Voorschoten | PvdA Voorschoten | Dorpskerk cantrix Maria Rosenmöller | Rini Teunisse | Hans Rasch | Maria Huijts

De Voorschotense cultuurvisie in acht punten

1

De Voorschotense cultuursector is een grote, brede en levendige sector die voor een groot deel bestaat uit verenigingen en daarbij drijft op vrijwilligers. → 6 - 7

2

De Voorschotense cultuursector verbindt; bestaande uit verenigingen en andere (professionele) organisaties vormt de sector het cement van de samenleving. → 8 - 9

3

De Voorschotense cultuursector draagt bij aan welzijn en zingeving voor zowel direct betrokkenen als consumenten en voor mensen in alle soorten en maten. → 10 - 11

4

De Voorschotense cultuursector heeft in de gemeente Voorschoten een partner die niet als loket functioneert, maar die als bondgenoot naast de sector staat. → 12 - 13

5

De Voorschotense cultuursector is zichtbaar in Voorschoten en de regio en streeft naar een integrale samenwerking onderling, interdisciplinair en met andere domeinen. → 14 - 18

6

De Voorschotense cultuursector streeft naar een inhoudelijke en kwalitatief sterke verbinding met het basisonderwijs. → 19 - 22

7

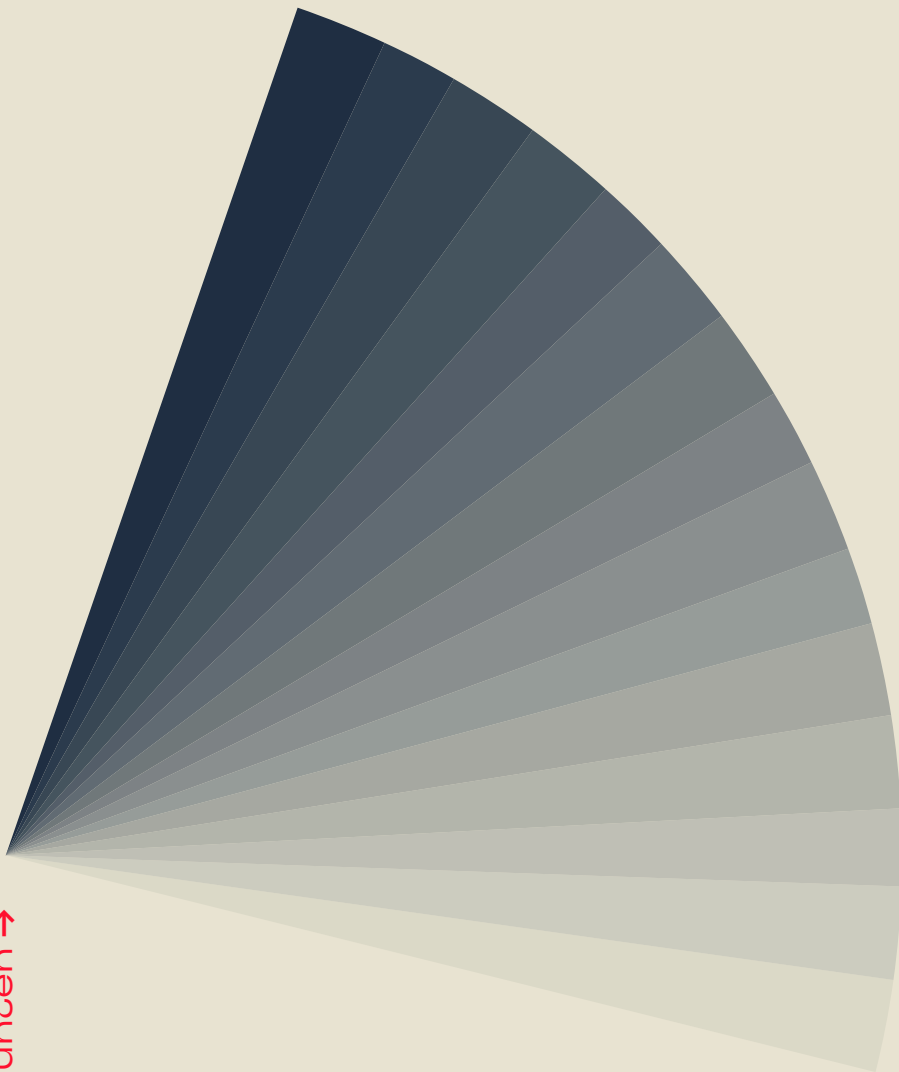
De Voorschotense cultuursector streeft naar integrale samenwerking op verschillende domeinen met sport, welzijn en andere maatschappelijke organisaties. → 23 - 26

8

De Voorschotense cultuursector heeft faciliteiten nodig voor ontplooiing en presentatie van de activiteiten binnen de gemeente, zodat voor eenieder het aanbod bereikbaar en laagdrempelig is. → 27 - 29

1 De Voorschotense cultuursector
is een grote, brede en levendige
sector die voor een groot deel bestaat
uit verenigingen en daarbij drijft op
vrijwilligers.

naar de acht punten →

Trots op een sterke sector

Voorschoten is rijk aan lokale culturele verenigingen, met muziek, dans, theater, zang, film, toneel, verschillende vormen van beeldende kunst en culturaanbieders zoals Het Weekend van Voorschoten, Paardenmarkt, Oranjevereniging en nog veel meer. Vergeleken met andere dorpen in de regio is het aanbod opvallend groot en daar mogen we trots op zijn. Dit zegt iets over de waarde die cultuur heeft in het leven van veel Voorschotenaren: van liefde voor een bepaalde kunstvorm tot een bron van ontspanning en ontmoeting. Veel Voorschotenaren zijn actief als vrijwilliger bij een culturele vereniging. Zij vormen de drijvende kracht achter de culturele sector. De Voorschotense cultuursector is dan ook sterk en divers.

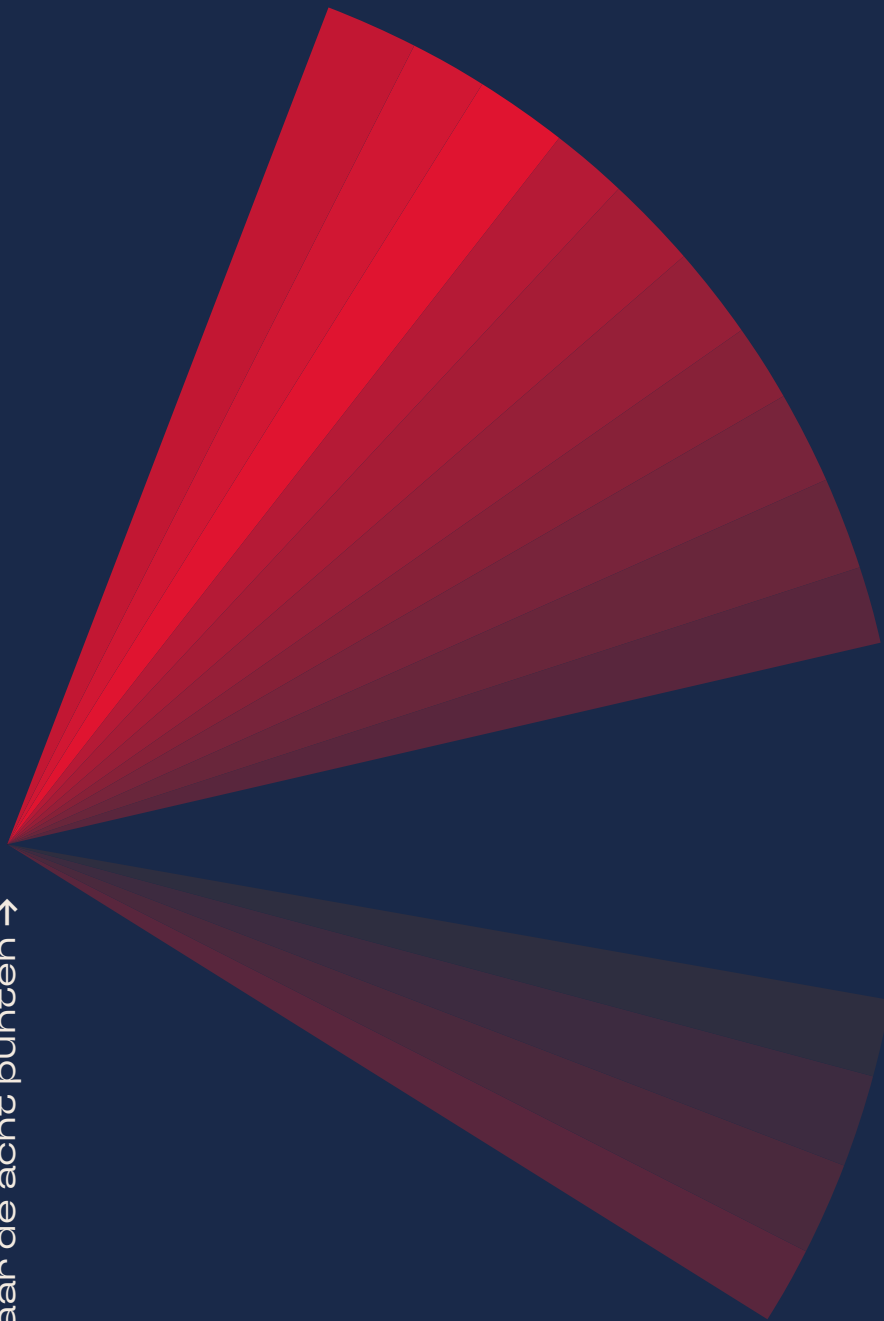
Verrijken voor de toekomst

Het ruime cultureel-recreatieve aanbod tilt Voorschoten boven andere gemeenten uit: het voegt een belangrijk 'stads' element toe aan de voordelen van het wonen in een dorp als Voorschoten. Daarnaast vervullen culturele verenigingen al sinds jaar en dag een bindende rol in onze dorpsamenleving. Samen kijken, luisteren, muziek maken, acteren, bezig zijn. Cultuur beleef je samen - en dat verbindt. Dit alles lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet. Een goed functionerende cultuursector vergt aandacht, onderhoud en een duidelijke visie voor de toekomst. Dit mede vanwege het feit dat de gemiddelde leeftijd van de leden en de vrijwilligers hoog is. Door als gemeente deze sector te koesteren en gericht te ondersteunen, kan Voorschoten haar grote culturele leven ook in de toekomst behouden en verder verrijken.

2 De Voorschotense cultuursector

verbindt; bestaande uit verenigingen en andere (professionele) organisaties vormt de sector het cement van de samenleving.

naar de acht punten →

Een hechtere samenleving

‘Cultuur doet wat met je. Het raakt je en zet aan tot denken. Cultuur prikkelt de verbeelding. Als je je kunt verplaatsen in een personage uit een toneelstuk, boek of film, dan maakt dat je ook nieuwsgierig naar een ander. Cultuur helpt je in te leven in de wereld van een ander. Cultuur verbindt. Mensen beleven cultuur vaak samen: als bezoeker of als maker, in een theaterzaal of dorpshuis. Samen muziek maken in een fanfare scheidt een band, net zoals met elkaar een performance instuderen of elkaar ontmoeten bij een tentoonstelling dat doet. Kortom: cultuur verrijkt. Het verdiept ons gevoelsleven, het maakt de samenleving hechter en stimuleert bedrijvigheid.’ Het zijn de woorden van cultuurminister Van Engelshoven in haar nota ‘Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021-2024’. Ook op Voorschoten is dit onverminderd van toepassing.

De sector houdt burgers betrokken bij de samenleving als deelnemer aan culturele activiteiten én als consument van culturele activiteiten.

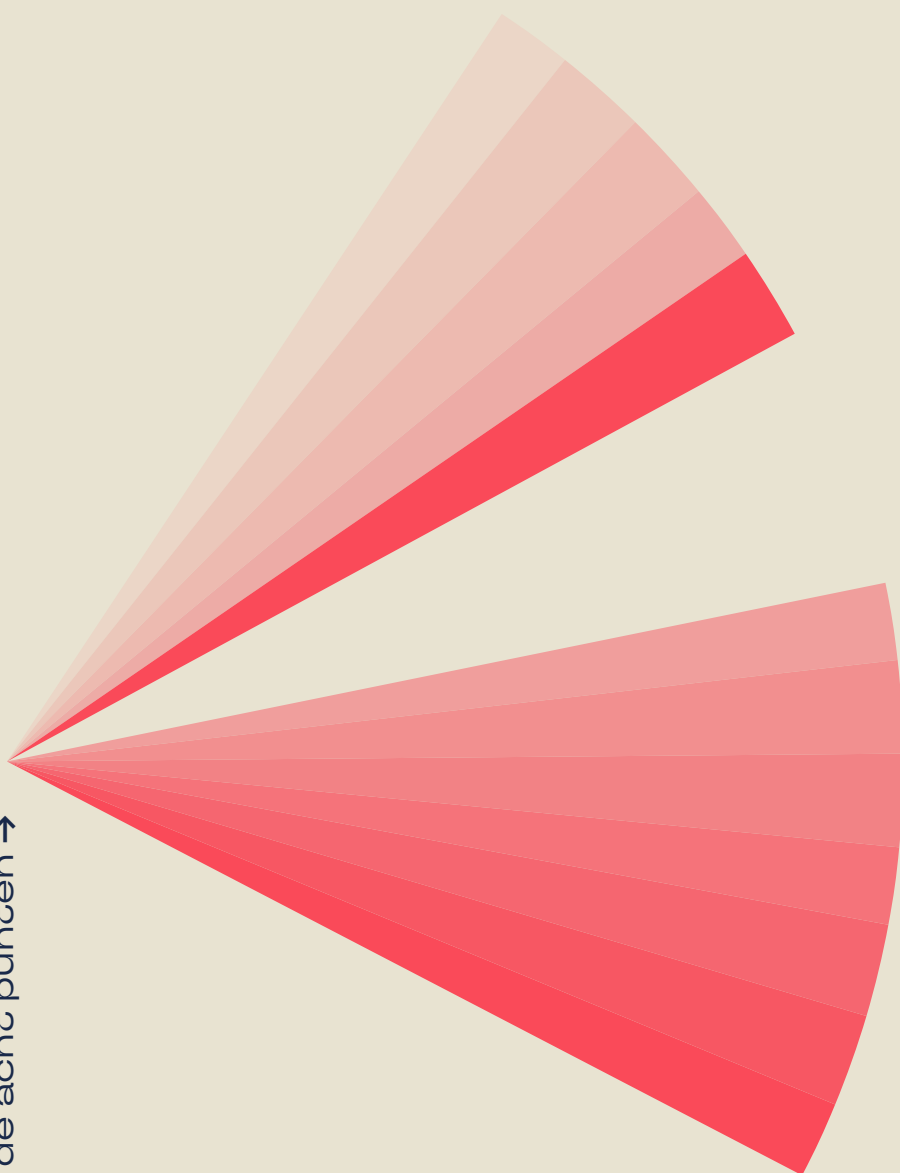
Impact maken

De culturele sector is de plek waar burgers actief zijn en zich voor elkaar en de gemeenschap inzetten. De sector is veerkrachtig en creatief en gewend om met weinig middelen een grote impact te maken. Er is kruisbestuiving tussen professionele en vrijwillige organisaties. Kijkend naar de belangrijke vertegenwoordigende en coördinerende rol van de Cultuurfabriek en de samenwerkingen tussen professionele organisaties als bibliotheek, museum en particuliere kunst-ondernemingen en -verenigingen, is er al goed contact en liggen er uitstekende fundamenten voor toekomstige projecten. Belangrijk is om het cement van de samenleving te laten verstevigen en verduurzamen. Dat kan al door gezamenlijk op te trekken bij het maken van plannen, promotie en faciliteiten,

3 De Voorschotense cultuursector

draagt bij aan welzijn en zingeving voor zowel direct betrokkenen als consumenten en voor mensen in alle soorten en maten.

naar de acht punten →

Cultuur, daar word je beter van

Cultuur draait om ontmoeten, beleven en verbinden. Daarmee kan cultuur volgens de World Health Organization (WHO) op verschillende manieren effect hebben op zowel de geestelijke als de lichamelijke gezondheid van mensen. Het kan gezondheidsproblemen voorkomen, ontwikkeling ondersteunen en leefstijl verbeteren. Daarnaast dragen gezamenlijke activiteiten bij aan een groepsgevoel, een saamhorigheidsgevoel dat de gezondheid van mensen positief kan beïnvloeden.

Verenigingen hebben een belangrijke sociale functie. Door samen bezig te zijn en samen cultuur te beoefenen of te beleven doe je sociale contacten op. Ook dat heeft een bewezen positieve invloed op de gezondheid: hoe meer sociale contacten je hebt, hoe hoger en kwalitatief beter je levensverwachting is. Vanuit economisch perspectief is dit dus een slimme investering. Cultuur voegt daar nog een extra dimensie aan toe: het draagt bij aan je persoonlijke ontwikkeling en aan een leven lang leren. Plus: cultuur leent zich uitstekend voor participatie voor jong en oud.

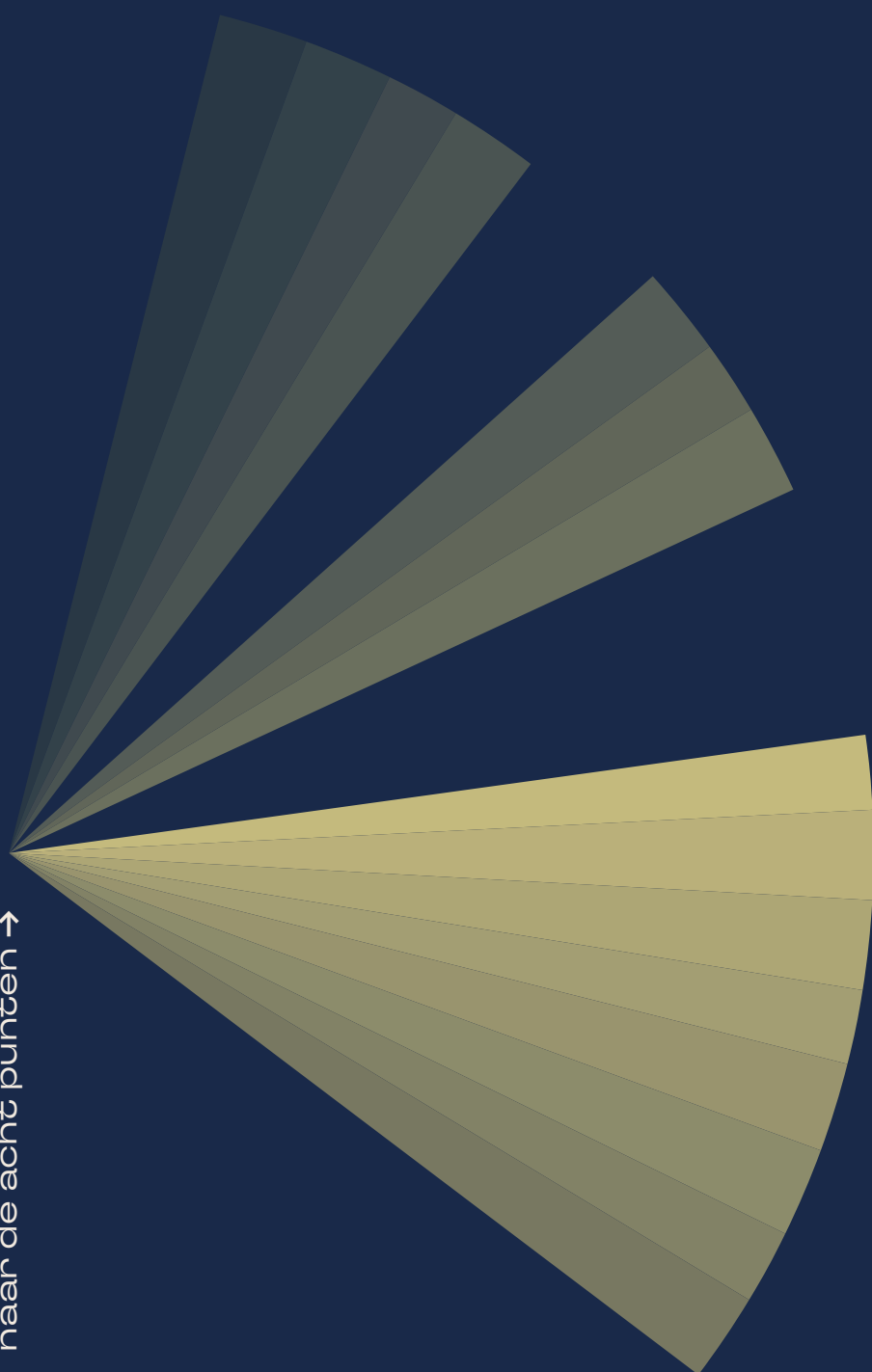
Dichtbij en laagdrempelig

Kortom, cultuur verhoogt het welbevinden en de gezondheid van inwoners. De aanwezigheid, laagdrempeligheid en bereikbaarheid van lokale cultuuraanbieders is dus een grote rijkdom en een sterk cultureel fundament. De cultuursector wil haar cultuuraanbod (nog) diverser en inclusiever maken, ook in het sociale domein. Aangevuld met aanbod voor specifieke doelgroepen die een extra impuls kunnen ondervinden van de positieve effecten van cultuur, zoals jongeren, nieuwkomers in Voorschoten en mensen die eenzaam zijn. Om het bereik zo groot mogelijk te maken, is samenwerking tussen de gemeente, de Brede Welzijnsorganisatie (Voorschoten Voor Elkaar) en de culturele sector nodig om dit voor elkaar te krijgen. Ook voor de gemeente ligt hier winst in het verschiet. Door sterker invulling te geven aan cultuur en participatie om het welzijn van haar inwoners te verhogen, wordt nadrukkelijk invulling gegeven aan het lokale preventieakkoord, waar ook aandacht wordt besteed aan mentaal welzijn en sociale betrokkenheid.

4 De Voorschotense cultuursector

heeft in de gemeente Voorschoten een partner die niet als loket functioneert, maar die als bondgenoot naast de sector staat.

naar de acht punten →

De gemeente als partner

In Voorschoten zijn veel vrijwilligers actief in de culturele sector. Gemotiveerd zetten zij zich in voor hun culturele vereniging. Dit is een belangrijke pijler voor succes. De andere belangrijke pijler is de gemeente: een betrokken gemeente die zich een partner toont van de culturele sector en die de vrijwilligersorganisaties omarmt. Een gemeente die faciliteert als het gaat om vastgoed, subsidies en participatie. De ontvlechting van de ambtelijke organisatie biedt een uitstekende gelegenheid om een frisse start te maken met een betrokken overheid.

Uitwerking van partnerschap

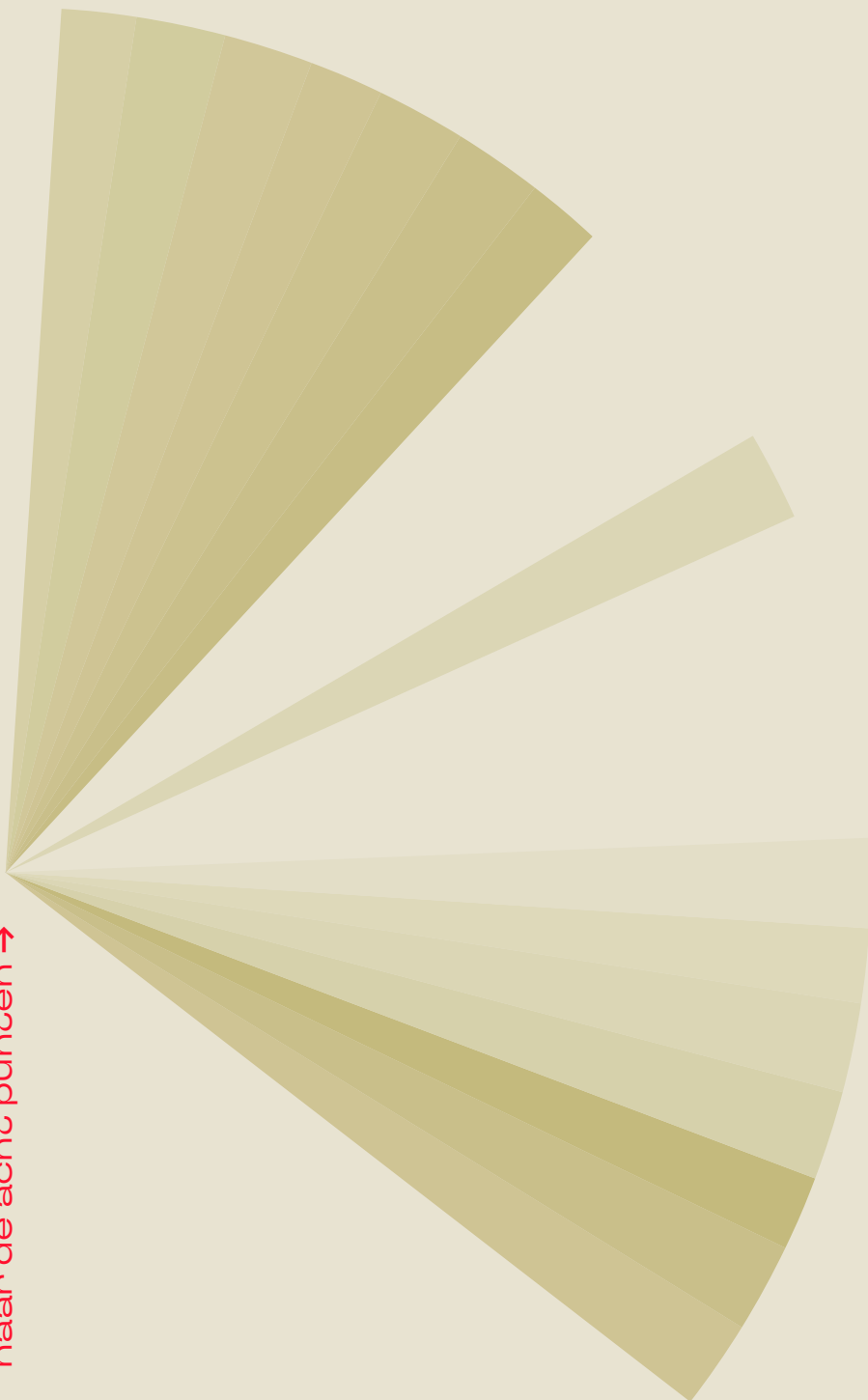
Zekerheid over financiën is belangrijk. Op die manier weet de sector wat er wel kan, en wat niet. Maar de rol van de gemeente gaat verder dan geld of een loketfunctie. Omdat de sector grotendeels op vrijwilligers draait, is een actieve, coördinerende rol van de gemeente van belang. Een aparte uitvoeringsorganisatie is hiervoor niet nodig. Wel toegewijde functionarissen die het culturele landschap kennen en mensen en verenigingen aan elkaar weet te verbinden.

De contactpersonen binnen de gemeente functioneren als ‘ambassadeur’ en bruggenbouwer, die mensen uit verschillende domeinen (cultuur, sport, welzijn, educatie, toerisme en economie) bij elkaar brengen en stimuleren om te participeren in cultuur. De sector heeft de ideeën, het netwerk en de mensen; de gemeente biedt hulp bij het vinden van de juiste oplossingen door te faciliteren, te coördineren en te helpen door en bij vergunningen en subsidies. Dat geldt ook voor de communicatie naar de gemeenteraad. Goede en actieve communicatie tussen de sector, de uitvoerende macht en de controlerende macht is van belang om het draagvlak voor cultuur te versterken. Dit kan al worden gerealiseerd door proactief te communiceren wanneer er onderwerpen op de agenda van de gemeenteraad komen die een relatie hebben met cultuur. Wanneer de gemeente en de cultuursector transparant samen optrekken, heeft dat positieve impact. En dan zullen organisatoren zich nog meer gesterkt voelen om mooie, nieuwe initiatieven te ontwikkelen voor de Voorschotense samenleving. De burger organiseert en de gemeente faciliteert.

5 De Voorschotense cultuursector

is zichtbaar in Voorschoten en de regio en streeft naar een integrale samenwerking onderling, interdisciplinair en met andere domeinen.

naar de acht punten →

Integrale samenwerking is een must

Binnen de culturele sector is meer verbinding en samenwerking tussen verenigingen cruciaal. Dat heeft een belangrijke reden: de gemiddelde leeftijd van de leden van culturele verenigingen is hoog en de ledenaantallen lopen terug. Dat is ook wel te verklaren, want Voorschoten is één van de meest vergrijsde gemeenten van Zuid-Holland. Verenigingen is het zeer aan te raden om buiten de gebaande paden te zoeken naar een bestendige en duurzame toekomst. Dat vraagt om een andere, vernieuwende aanpak: het vergroten van de zichtbaarheid van de verenigingen en het stimuleren van meer projectmatig samenwerken.

Meer in de kijker spelen

Om de culturele sector zo bloeiend te houden, is nieuwe aanwas nodig. Werken aan de zichtbaarheid is daarbij evident. Cultuur moet je immers zien, horen, voelen én proeven. Daarom willen de culturele verenigingen sterker naar buiten treden. De mogelijkheden daartoe in ons dorp zijn legio. Denk aan een variant op de Leidse Taptoe op 2 oktober waarbij de Voorschotense verenigingen zich presenteren, een prominente rol voor cultuur tijdens het Weekend van Voorschoten en tijdens de paardenmarkt of het organiseren van een Voorschotense Uitmarkt. Eén element moeten deze evenementen met elkaar gemeen hebben: ze zijn aantrekkelijk voor jong en oud. Zo krijgen alle inwoners van Voorschoten de kans om kennis te maken met cultuur en met de culturele verenigingen. Voorwaarde is wel dat de culturele sector goed georganiseerd de krachten bundelt om de zichtbaarheid te vergroten. De Cultuurfabriek speelt in dit opzicht een uitstekende rol en gaat positie hierin verstevigen, evenals het Weekend van Voorschoten dat graag wil faciliteren op wellicht niet één, maar meerdere momenten in het jaar. Het fysiek samenbrengen van culturele, welzijns- en educatieve organisaties kan naar voorbeeld van andere gemeenten hierbij helpen. Meer daarover naar aanleiding van stelling 8.

Liefde voor cultuur aanwakkeren

Er moet een eerste vonk zijn om de liefde voor cultuur aan te wakkeren. Culturele verenigingen zetten daarom afzonderlijk van elkaar regelmatig hun deuren open. Denk aan openbare repetities, proeflidmaatschappen en proeflessen. Ook hier zou een gezamenlijke aanpak de werving van nieuwe leden naar een hoger niveau kunnen tillen. Bijvoorbeeld wanneer de culturele organisaties onder regie van de Cultuurfabriek een gezamenlijke proefperiode introduceren waarin Voorschotenaren - zowel kinderen als volwassenen - kennis kunnen maken met muziek, dans, zang, toneel, beeldende kunst en nog veel meer. De kracht zit hier in het samen optrekken: één sterke publiciteitscampagne die de sector als geheel op de kaart zet. In de campagne worden mensen uitgenodigd om bijeenkomsten bij te wonen cq. proeflessen te nemen. Ze worden uitgenodigd om mee te doen in het dorp. Dit is bovendien economisch veel efficiënter dan een situatie waarin ieder voor zich met de weinig beschikbare middelen zijn best moet doen om er bovenuit te steken.

Andere kansen die er liggen om vanuit de gemeente de cultuursector meer zichtbaar te maken is de aanstelling van een jaarlijks wisselende dorpskunstenaar. Dat kan in het ene jaar een dichter zijn en in het andere jaar bijvoorbeeld een beeldend kunstenaar. Deze functie is vervolgens bij alle grotere gemeentelijke aangelegenheden vast onderdeel van het programma en kan wellicht een vaste plek verwerven in de lokale media-uitingen.

Crossovers

Het optuigen van een of meerdere gezamenlijke introductieperiodes is een voorbeeld van organisatorisch samenwerken. Daarnaast wil de sector ook inzetten op een projectmatige aanpak. Crossovers tussen verschillende kunstdisciplines, zoals een voorstelling die uitgevoerd wordt door meerdere verenigingen. Of een voorstelling op een bijzondere locatie. In Nederland is een trend waar te nemen waarin jongeren, starters en jonge gezinnen eerder geneigd zijn om aan een op zichzelf staand project deel te nemen, dan om een commitment aan te gaan in de vorm van een lidmaatschap. Meer projecten ontwikkelen kan er dus toe leiden dat meer Voorschotenaren participeren op het gebied van cultuur, in plaats van vooral cultuur te consumeren. Een kersevenement met een gezamenlijk optreden van verschillende verenigingen is een voorbeeld van zo'n project. Onder de verenigingen is enthousiasme voor een dergelijke aanpak. En er is mogelijke spin-off: deelname aan een project kan zodanig positief uitpakken dat mensen toch besluiten om lid te worden van een culturele vereniging. Een win-win-situatie!

Faciliterende gemeente

Het organiseren van een evenement, een gezamenlijke voorstelling of een introductieperiode voor alle Voorschotenaren kost tijd en geld. Hier ligt een uitgelezen kans voor de faciliterende gemeente, die zorg draagt voor een vlotte afhandeling van de vergunningaanvraag, ondersteuning biedt bij het arrangeren van de juiste locaties en die de facilitaire kosten zoals marketing, communicatie en kantoor dekt. Goede publiciteit draagt ook weer bij aan de zichtbaarheid van de culturele sector en een levendige samenleving.

Wat betekent Voorschoten voor de regio?

De vraag die vaak gesteld wordt is: wat kan de regio betekenen voor Voorschoten? Dat heeft tot gevolg dat er voor allerlei aanbod en oplossingen gezocht wordt in de nabije gemeenten, maar dat zal een lokale kaalslag en verpaupering van lokaal aanbod tot gevolg hebben. Bovendien is het een misvatting dat aanbod en faciliteiten verderop “net zo goed een oplossing bieden”, want zeker in de steden zijn die vaak zo duur dat ook daar lokale consumenten en cultuuraanbieders er geen gebruik van kunnen maken. De vraag die gesteld moet worden is: wat kan Voorschoten voor de regio betekenen? Een sterke sector met een rijk aanbod, ondersteund door goede faciliteiten en een sterke band met andere domeinen is niet alleen aantrekkelijk voor de Voorschotenaar, maar ook voor de regio. Voorschoten kan de kans grijpen om oplossingen te bieden voor problemen in de cultuursector waar men in de regio net zo goed tegenaan loopt.

6 De Voorschotense cultuursector
streeft naar een inhoudelijke en
kwalitatief sterke verbinding met
het basisonderwijs.

naar de acht punten →

Nieuwsgierig maken en talent ontwikkelen

Cultuur is een onmisbaar onderdeel van het onderwijs. Het maakt kinderen nieuwsgierig, het stimuleert hun verbeelding en het nodigt kinderen uit om hun talenten te ontwikkelen. De ene keer ben je maker, dan weer deelnemer of maak je onderdeel uit van het publiek. Dat biedt kinderen de mogelijkheid om cultuur vanuit verschillende invalshoeken te ervaren en de talenten te ontplooien. Culturele organisaties willen een structurele bijdrage leveren aan cultuuronderwijs. Dat werkt positief, want verbinding met cultuur in je eigen omgeving is laagdrempelig en het werkt diversiteit en een hogere participatiegraad in de hand.

Sterk inhoudelijk programma

Scholen zetten niet zomaar hun deuren open voor iedereen die ‘iets met cultuur’ wil komen doen op school. En terecht - goede cultuureducatie is een vak apart. Om cultuureducatie een goed fundament te geven in Voorschoten, is een sterk inhoudelijk programma nodig met een goed onderliggend narratief. Dat waarborgt de kwaliteit van het cultuuronderwijs. Het ontwikkelen van dat verhaal is de eerste stap en de culturele sector werkt hier graag aan mee. De Cultuureducatiegroep in de regio Holland Rijnland beschikt over de nodige expertise op dit gebied. Hun adviseurs helpen scholen om cultuureducatie met kwaliteit te ontwikkelen passend bij de visie, ambitie en omgeving van de school, zodat cultuureducatie een integraal onderdeel wordt van het curriculum op school. Ook kunnen zij de brug slaan tussen het onderwijs en het lokale culturele aanbod.

Samen optrekken in een goed gecoördineerd netwerk

Cultuureducatiegroep, BplusC en Naturalis vormen het samenwerkingsverband 'Verwonder om de hoek'. Het hieraan verbonden platform verbindt leerkrachten, ouders/verzorgers, buitenschoolse organisaties en aanbieders van educatieve activiteiten met elkaar. Denk daarbij aan musea, theaters, kunstencentra, schooltuinen en onderzoekslabs. Zij kunnen een rol spelen in het ontwikkelen en borgen van een inhoudelijke en kwalitatief sterke verbinding tussen de cultuursector en het basisonderwijs. Ook lokaal zijn de belangrijke schakels aanwezig: de Cultuurfabriek is goed ingevoerd in de lokale culturele sector en BplusC, Museum Voorschoten en de Voorschotense Bibliotheek hebben al goede ingangen bij scholen en kunnen zo een rol spelen in het leggen van de nodige contacten.

De ontbrekende schakel: de cultuurcoach

Voorschoten heeft alle factoren voor goede cultuureducatie in handen: de culturele organisaties met hun kennis en input, de netwerken van BplusC, de Bibliotheek en de Cultuurfabriek en de expertise van de Cultuureducatiegroep als partner van 'Verwonder om de hoek'. Het enige wat nog ontbreekt, is een 'doener': een maker die daadwerkelijk een programma ontwikkelt en inhoud creëert, gebruik makende van de reeds in Voorschoten aanwezige ingrediënten en daarbij geholpen door de Cultuurfabriek enerzijds en de Cultuureducatiegroep anderzijds. Een doener dus en uitdrukkelijk niet nog een adviserende/coördinerende organisatie of functie. De gemeente realiseert de cultuurcoach via het Rijksprogramma Cultuureducatie. Het werk van de cultuurcoach stimuleert deelname aan cultuur en verbindt cultuur met andere sectoren. De gemeente stelt de cultuurcoach aan met deze gerichte opdracht, het rijk financiert mee.

Verankeren van cultuureducatie

Door cultuur aan te bieden via het onderwijs, zorgen we ervoor dat de hele Voorschotense jeugd in contact komt met cultuur. Brede persoonlijke ontwikkeling, meedoen, ervaringen opdoen, presenteren, naar buiten treden, een leven lang ontwikkelen: cultuureducatie omvat het allemaal. Daarmee verdient cultuureducatie ook een structurele plek op de gemeentelijke agenda. Ook hier is de gemeente de onmisbare bondgenoot die verbindt, faciliteert en drempels wegneemt. Duidelijke keuze over hoe en door wie we cultuureducatie in Voorschoten willen uitvoeren, is naast structurele financiering nodig om cultuureducatie te verankeren in het onderwijs. Maar draagvlak en enthousiasme zijn minstens zo belangrijk: een college die cultuureducatie een warm hart toedraagt en dit ook uitdraagt op scholen, of een ambtenaar die meedenkt over fysieke ruimtes. De gemeente heeft hierin een verbindende, faciliterende en financiële rol.

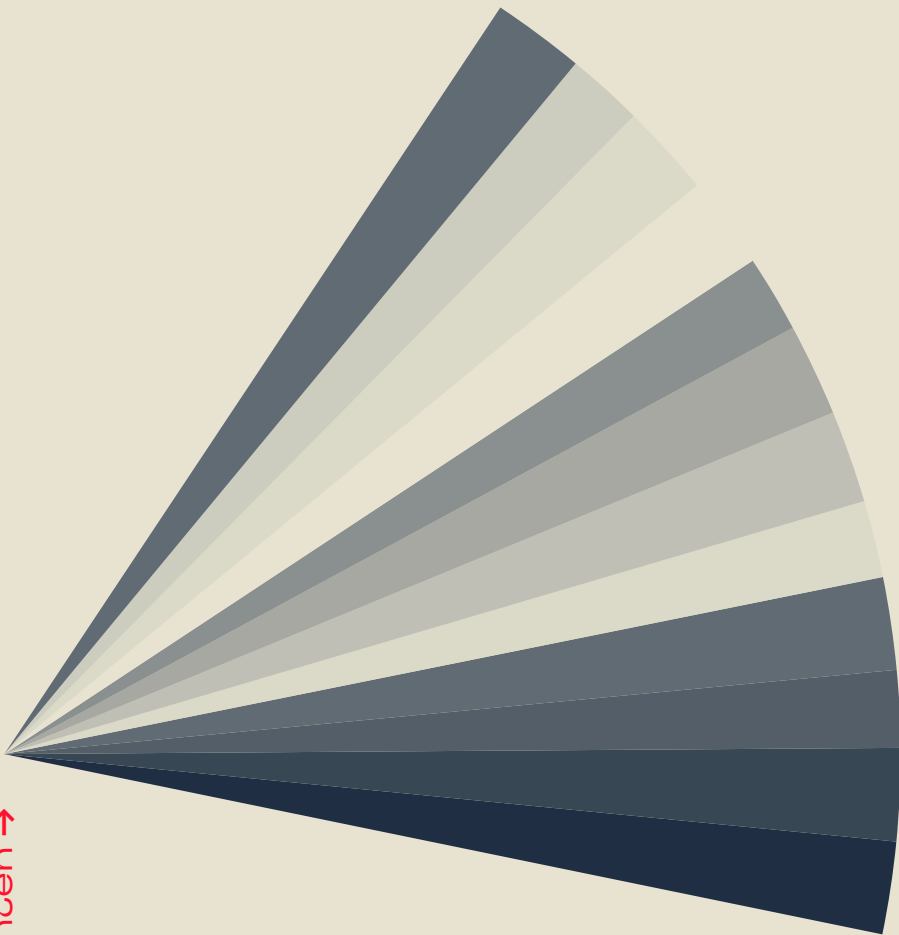
Nieuwe aanwas

Samenwerking tussen het onderwijs en de culturele verenigingen is ook van belang in het licht van het voortbestaan van de verenigingen. Samenwerking met het onderwijs rond cultuureducatie kan de jeugd enthousiasmeren om lid te worden van culturele verenigingen. Dat kan voor de broodnodige nieuwe aanwas zorgen waarmee we de culturele rijkdom van Voorschoten kunnen borgen.

7 De Voorschotense cultuursector

streeft naar integrale samenwerking op verschillende domeinen met sport, welzijn en andere maatschappelijke organisaties.

naar de acht punten →

Zorg en welzijn ouderen

De thema's welzijn en gezondheid winnen sterk aan terrein, ook in Voor- schoten. Deelname aan de dorpse sa- menleving houdt ouderen beter aan- gesloten en gaat eenzaamheid tegen. Dit is een belangrijk thema voor Voor- schoten vanwege het toenemende aan- tal ouderen. Cultuur is veelzijdig: met muziek, dans, theater, zang, toneel en beeldende kunst is er voor elk wat wils. Ouderen stimuleren tot participatie, via samenwerking met gemeente, zorg en welzijnsorganisaties, loont. Onder de mensen zijn is het beste middel tegen eenzaamheid! Tevens verlaagt dit de maatschappelijke kosten die veroorzaakt worden door verslechter- end welzijn.

Jeugd en sport

Hetzelfde geldt voor de jeugd, waar je de basis wilt leggen voor een gezonde leefstijl en welbevinden. Speciaal voor kinderen zou in samenwerking met sportverenigingen een programma ontwikkeld kunnen worden tijdens een schoolvakantie, waarbij kinderen kennis kunnen maken met sport en cultuur. Met een breed aanbod van activiteiten kunnen kinderen hun eigen interesse en talenten ontdekken. Door deze activiteiten laagdrempelig aan te bieden, bereiken we ook groepen inwoners die wat meer aan de zijlijn dreigen te komen staan of die een grotere afstand hebben tot cultuur. Met dit vakantieprogramma maken kinderen én hun ouders kennis met het rijke Voorschotense verenigingsleven – en dat is tevens een uitnodiging tot participatie.

Cultureel inburgeren voor nieuwkomers

Aansluiting en participatie is ook van belang voor andere groepen, bijvoorbeeld voor nieuwkomers in Voorschoten, jonge starters, statushouders, expats en alle andere kersverse Voorschotenaren. De culturele verenigingen zijn de sleutel tot brede verbinding en komen daarom met een 'cultureel inburgeringsmoment' waarbij de verenigingen zich presenteren aan mensen die nieuw zijn in het dorp. Een 'cultuurpakket': een meertalige goodie bag voor nieuwe Voorschotenaren met daarin informatie over alles wat Voorschoten op cultureel gebied te bieden heeft en het aanbod om gebruik te maken van de eerder genoemde proefperiodes, projectdeelname en andere introductieprogramma's. Ook hier ziet de sector kansen om samen op te trekken met sportverenigingen. Want of het nu om cultuur of sport gaat; lid worden van een vereniging is dé manier om andere mensen te ontmoeten en om onderdeel te worden van de Voorschotense samenleving. Het proactief aanbieden van cultureel/sportief inburgeren is een positief en constructief gebaar van de gemeente Voorschoten naar haar nieuwe inwoners.

Brede kruisbestuiving

Ook tussen cultuur en andere domeinen zijn interessante kruisbestuivingen mogelijk. Zo keek Sinfonietta Voorschoten al naar samenwerking met IVN Leiden om een concert te organiseren in combinatie met een natuurwandeling en heeft het Voorschotens Kamerkoor een project samen met de British School en de studenten aldaar voltooid. De Bibliotheek heeft zijn Taalhuis met taalmaatjes. De gemeente kan ervoor zorgen dat vertegenwoordigers uit verschillende domeinen elkaar ontmoeten en geïnformeerd raken over elkaars activiteiten, om daarmee kruisbestuiving te faciliteren.

Gezocht: spin in het web

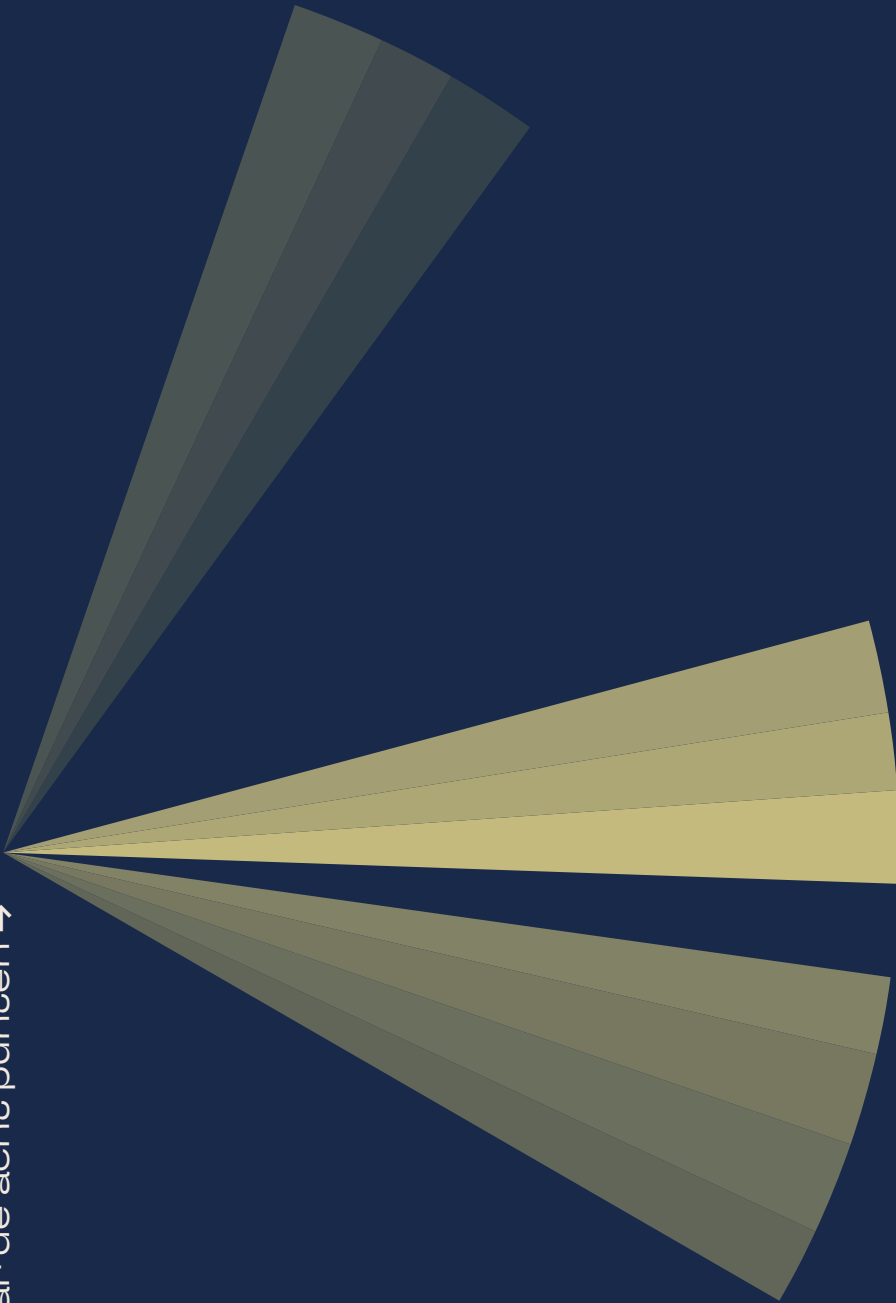
De Cultuurfabriek, die fantastisch werk levert voor de sector, en de organisatie van het Weekend van Voorschoten, een evenement waar verenigingen zich jaarlijks kunnen presenteren, spelen een essentiële rol bij de ambities van de culturele sector. Professionals uit het amateurveld - de vele dirigenten, instructeurs, docenten enz.- kunnen uitgenodigd worden om hun know how in te zetten om tot een programmering te komen. Voorschoten hoeft het wiel natuurlijk niet helemaal opnieuw uit te vinden. Aanhaken bij bestaande initiatieven, zoals het Leiden International Film Festival en Cultuurfonds Leiden, is ook een goede – en soms laagdrempeliger – optie. In de regio zijn er verschillende best practices te vinden die de vraag kunnen beantwoorden uit de aangenomen motie van 11 november 2021 tot het aanstellen van een cultuurcoördinator.

Samen de kracht van cultuur benutten

De rol van de gemeente hierin is onmiskenbaar. De gemeente is immers medeverantwoordelijk voor het welzijn van haar inwoners; zowel de geestelijke als de lichamelijke gezondheid van mensen. De gemeente treedt ook hier weer op als verbinder tussen (welzijns-)organisaties en de culturele sector en faciliteert met accommodaties en vergunningen. Zo kunnen we samen de kracht van cultuur nog beter benutten. Een sterke culturele sector maakt van Voorschoten een vitale en levendige gemeente die aantrekkelijk is om in te wonen en te verblijven.

8 De Voorschotense cultuursector
heeft faciliteiten nodig voor
ontplooiing en presentatie van
de activiteiten binnen de gemeente,
zodat voor eenieder het aanbod
bereikbaar en laagdrempelig is.

naar de acht punten →

Ontwikkeling en ontmoeting

Cultuur kan eraan bijdragen dat bewoners zich kunnen ontplooien en zich een sterke positie in onze samenleving kunnen verwerven. Ontmoeten en beleven staan hierbij centraal. Het in de bovenstaande punten beschreven belang van de sector onderschrijft het belang van voldoende faciliteiten. Maar dat kan alleen als het samen gedaan wordt. De factor 'samen' is van essentieel belang. Daarom hecht de cultuursector aan een centrale locatie die dat samenkomen mogelijk maakt, waar mensen de gelegenheid hebben tot ontwikkeling en ontmoeting. Dat versterkt de essentie van cultuur en van de samenleving! De gemeenteraad heeft daarom opdracht gegeven tot onderzoeken naar multifunctionele accommodaties in en om het huidige pand van de Bibliotheek aan de Wijngaardenlaan en in en om de huidige kerk Het Kruispunt aan de Schoolstraat.

De eerder beschreven ambities op het gebied van cultuur vragen om faciliteiten waar Voorschotenaren elkaar wellicht onverwachts ontmoeten, waar kruisbestuiving ontstaat en waar plannen tot bloei komen. Een duidelijke, herkenbare plek waar een bundeling van activiteiten plaatsvindt en waar verschillende domeinen elkaar kruisen, zogenaamde blurring. Een plek waar je bewust diverse domeinen zoals kunst, cultuur, horeca, commercie, sociaal domein en zorg met elkaar samen laat komen. Een plek waar je kunt recreëren, leren, consumeren, organiseren, repeteren, presenteren, exposeren en concerteren. De cultuursector in unanimititeit ziet dan ook graag een locatie met daarin die combinatie van cultuur, kennis, commercie, horeca en welzijn.

Diverse locaties, verschillende mogelijkheden

Naast een multifunctioneel centrum zijn er nu en wellicht in de toekomst in Voorschoten verschillende locaties voor uiteenlopende culturele of kunstzinnige uitingen te vinden. De verbouwde dorpskerk biedt uitstekende mogelijkheden voor de uitvoering van akoestische muziek. In de toekomst kan Huize Bijdorp met de kapel ook in dat segment een faciliterende rol spelen. Voorwaarde voor dit soort locaties is dat het voor de sector, die bestaat uit voornamelijk verenigingen en vrijwilligers, betaalbaar blijft. Het Ambachts- en Baljuwhuis is de afgelopen jaren een passend decor geweest voor beeldende kunsten en het is in het belang van een breed kunstzinnig aanbod in het dorp dat deze centrale locatie deze rol kan blijven vervullen.

De Kerkenvisie, een door het Rijk ondersteund programma om de huidige en toekomstige bestemming van gebedshuizen in gemeenten in kaart te brengen, is een goed middel om - voor zover dat wettelijk kan - als gemeente controle te nemen over wat er met de vaak beeldbepalende gebedshuizen kan gebeuren in het geval dat de religieuze functie komt te vervallen.

Het is als gemeente slim om gebruik te maken van deze mogelijkheid en het kan ervoor zorgen dat erfgoed ook in de toekomst niet zomaar onttrokken kan worden aan het publieke leven. In de zoektocht naar faciliteiten voor breed en divers cultureel aanbod is het belangrijk om vast te stellen dat verschillende culturele uitingen verschillende facilitaire behoeften hebben. De akoestische voorwaarden voor onversterkte muziek zijn heel anders dan die voor versterkte muziek. Voor een toneelvoorstelling of concert is niet alleen een podium en een zaal voor publiek nodig, maar ook coulissen, verschillende entrees naar de speelvloer, kleedkamers met sanitaire voorzieningen en de nodige techniek zoals spots, een trekkenwand en goed geluid. Beeldende kunsten vragen om facilitaire voorzieningen met flexibele vierkante meters en dito lichttechniek. De sleutel tot een goede afweging in de keuzes voor de toekomst ligt in het transparant beschikbaar zijn en maken van alle aanwezige kennis en het voorkomen van vergelijking tussen appels en peren.

naar de acht punten →

